

Ringzeilen, een kwestie van precisie

Het ringrijden of ringsteken is een bekend volksvermaak. Ruiters proberen dan op een galopperend paard met een soort priem een ring te "vangen". Ringzeilen is minder bekend. Toch werd deze vorm van watersportvermaak tot 1926 regelmatig georganiseerd. Tijd voor een revival? Door: Simon Schermerhorn

Eind zeventiende eeuw was ringrijden al echt volksvermaak en in Friesland beoefent men het nog steeds met de sjees achter het Friese paard. In Zeeland zit de ringrijder op de rug van een galopperend Zeeuws werkpaard. Ongetwijfeld was het ringrijden de inspiratiebron om in september 1881 bij herberg "Het Kalfje" op de Amstel een ringzeilwedstrijd te houden. Met succes, want 24 boeiers, tjotters en kielboten werden ingeschreven. Na deze primeur zette de net opgerichte Zeilvereeniging "Het Y" het ringzeilen in 1886 op het programma. Er wordt dan een officieel reglement opgesteld met 14 artikelen en 'een 5-kop-pige Jury die in elk geval beslissend zal optreden'. In hetzelfde jaar wordt het ringzeilen ook georganiseerd door Zeilvereeniging "Voorwaarts" op de Amstel en de Zaanlandsche Zeilvereeniging ("Z.Z.V.") op de Voorzaan.

"Het Y" herhaalt het ringzeilen in 1887 en jaarlijks in de periode 1898 t/m 1902. In 1898 viel het ringzeilen in de smaak bij het Amsterdamse publiek: *'Het stond zwart van mensen langs den Y-kant. Een kapel zorgde voor vrolijke deuntjes, en wanneer er een wals gespeeld werd konden de jongeren de verzoeking niet weerstaan eens even met de beenen van de vloer te gaan'*.

Ook bij het ringzeilen stonden de beste stuurliu aan de wal: *'Zoo'n ringzeilerij lijkt de leek een kinderspelletje en wij hoorden zelfs het publiek verkondigen dat zoo'n langten, wijden ring te steken geen kunst was; een beweerde zelfs er wel met zijn hoofd door te kunnen'*, terwijl de ringen een doorsnee hebben

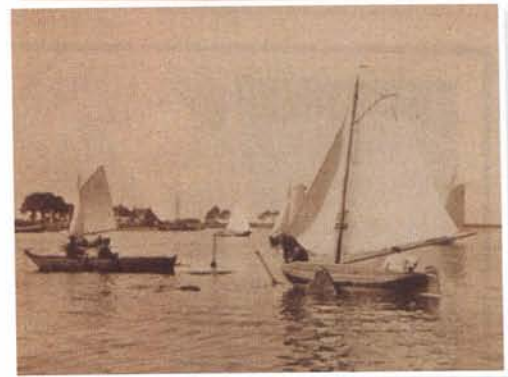
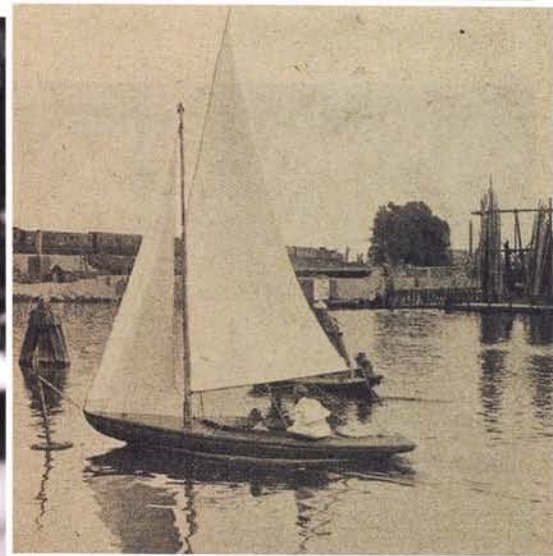
van 5 centimeter! Deelname aan het ringzeilen was bij "Het Y" voorbehouden aan *'Heeren eigenaars van vaartuigen die uitsluitend bemand werden met heeren liefhebbers'*. Maar dat veranderde al snel. In 1889 werd de deelname van een dame gemeld, in 1892 werd bij het 10-jarig bestaan van de 'Z.Z.V.' al door 10 dames deelgenomen. Zeil- en roeivereniging "De Gouwezee" speelt in 1895 in op de actualiteit van de Lombok-oorlog tussen Nederlands-Indië en het vorstendom Lombok. Bij het ringsteken waren de ringen vervangen door borden (met een gat om te steken) van in te nemen steden zoals Mataram en Tjakra Negara.

Laatste wedstrijden

Het ringzeilen blijft niet beperkt tot Holland. In 1903, 1904 en 1905 gaat de Zwolsche Zeil- en Roeivereniging in de 'one design class' ringzeilen, en dat is ter plekke door stromend water niet bepaald gemakkelijk. Het is toch een succes: 'de rivier bood voor het Katerveer een aardig gezicht met de ranke vaartuigjes. Een groot jacht, fraai gepavoiseerd, vermaakte het publiek met een enorme gramofoon'.

In Friesland gaat de net opgerichte Sneeker Zeilclub (S.Z.C.) vanaf 1904 tot 1914 bijna jaarlijks ringzeilen. In die periode wordt het ringzeilen ook op de Kaag georganiseerd.

De herkomst van het ringzeilen was kennelijk niet echt bekend. In 1909 noemde het *Rotterdamsch Nieuwsblad* het ringzeilen een 'speciaal

linksboven: Het ringrijden vormde de inspiratiebron voor het ringzeilen

bovenaan: Ringzeilen bij Roei- en Zeilvereeniging "Het Spaarne" in 1912

onder: De drie foto's onder zijn alle drie gemaakt tijdens een ringzeil evenement op rivier bij Capelle aan den IJssel in 1926. Zoals te zien is deden er allerlei soorten open zeilboten aan mee

linksboven: De kaft van het Kasboek van de 'Sneeker Zeil Club' (S.Z.C.) uit 1904, daarin vermeld staan de uitgaven die gemoeid waren met een ringzeil evenement. De 'jongens in de sloepen' (rescueboten) kregen ieder 50 cent, maar een week later een kwartje meer

onder: Twee aankondigingen voor de Ringzeilerij op het Schildmeer en de Amstel, resp 1926 en 1886. De Amsterdammers moesten zich aanmelden in de boekhandel van Allert de Lange

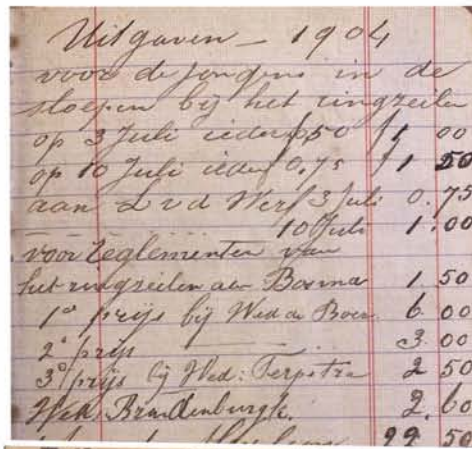
Fries vermaak'. In de jaren twintig zijn er nog wedstrijden op de Kralingse Plas in Rotterdam en op het Schildmeer. In 1926 zijn de laatste ringzeilwedstrijden georganiseerd op het Bergumermeer en in Capelle aan den IJssel, waar diverse foto's zijn gemaakt.

Hoe werkte het?

Deelnemers hadden op het voordek een vaste steekstok gemonteerd die 2 meter moest uitsteken. Er werd meestal gevaren in een baan met drie ringen: voor de wind, halve wind en aan de wind, waarbij de gestoken ring (rood, wit en blauw) resp. 3, 4 en 5 punten opleverde. Als men na enkele rondes eindigde met gelijke punten werd er een finale toegevoegd.

De I-vormige ring (opening 6 cm breed en 50 cm hoog) was op 1,5 meter hoogte bevestigd aan een verticale stok op een drijvende plank, die met twee stenen was verankerd. Tijdens de wedstrijd moest iedereen achter de mast blijven.

In 1886 begon men met medailles als prijzen. Na een uitgebreide discussie over de waarde van de medailles bij het ringzeilen in het weekblad *Nederlandsche Sport* ging men bij de 'Z.Z.V.' over op portwijn en sigaren. Ringzeilen werd gezien als een middel om de lust tot zeilen aan te wakkeren. De deelnemers maakten er echt een feest van: *Schippers in gekleede jas met fantasiehoed. Ook*

de Zondagsche sigarenpijp met sigaar ontbrak niet. Na het ringzeilen vuurwerk en een bal'.

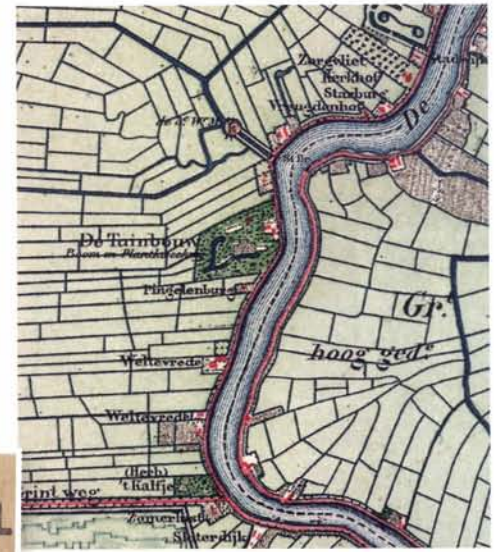
De ervaring bij de Zaanse zeilers betaalde zich uit: men won in 1887 bijna alle prijzen bij de zustervereniging "Het Y". In 1892 waren de prijzen behoorlijk uitgebreid. Een bouilloir, een dozijn fijne tafelmessen, zilveren taartschep en een reiskijker van Gudendag!

Niet makkelijk

In een 'Z.Z.V.'-vergadering werd gesteld dat de ringzeilwedstrijden een liefhebberij waren voor hen die niet in het bezit zijn van een 'race-vaartuig' en dat het zeker geen gemakkelijk werk is. Gezien de toegenomen belangstelling werden de schepen in vier verschillende klassen ingedeeld: Boeiers, tjotters, scherpe vaartuigen en gondels. Er werd fanatiek gestreden. In 1894 werd de *Sperwer*, de boeier van 'onzen bekende sportman C. Jurrjens zelfs gediskwalificeerd' omdat hij, terwijl alle deelnemers van top zeilden, gereefd deelnam. Consternatie! 'Z.Z.V.' heeft tot en met 1897 zeker zeven keer een ringzeilerij georganiseerd. Het ringzeilen werd georganiseerd na de "echte" zeilwedstrijden of gecombineerd met één of meer andere activiteiten zoals admiraalzeilen, wimpelzeilen, roei-/wrik-wedstrijden en bij speciale nationale gelegenheden of een jubileum.

Toekomst

Ringzeilen kan opnieuw een mooie activiteit worden als aanvulling bij een 'normale' zeilwedstrijd of een clubevenement. Bij zeilwedstrijden met 1 wedstrijd per dag, bijvoorbeeld de Sneekweek, is er na de wedstrijd genoeg ruimte voor een extra programmaonderdeel als ringzeilen of dobbervissen (zie SdZ 2021.1). Een belangrijk voordeel is dat het kansen biedt om

boven: De Amstel in 1881 met "Het Kalfje" in de linker benedenhoek

onder: Een dure prijzetafel in 1892 met o.m. een reiskijker van Gudendag en een bouilloir

midden: Drie ringen op standards met drie kleuren voor de verschillende koersen

(jonge) zeilers enthousiast te maken die (nog) niet in aanmerking komen voor de prijzen bij het wedstrijdzeilen. Ringzeilen is ook geschikt voor bijvoorbeeld de ronde- en platbodemjachten. Alle verschillende scheepstypes bij een reünie kunnen zo een gelijke strijd aangaan. Gebruikmakend van digitale techniek kan er een bord gemaakt worden met een *touchscreen*. Een soort 'schietstijf' met verschillende puntenaantallen, oplopend naar het midden. Als de drie ringsteekplaatsen dicht bij de wal gelegd worden kan het publiek op de kant meegenieten van het spel. De animo zal mede afhangen van de kwaliteit van de prijzen. Het zou mooi zijn als het ringzeilen opnieuw wordt georganiseerd.